

COPPER

PSDTUTS

چشم انداز بازار مس

مقدمه

بازار جهانی مس از اکتبر سال ۲۰۰۸ به این طرف دچار تغییرات قابل توجهی شده است. ناگفته نپساید که مهم ترین دلایل این تغییر را باید در مسایلی مانند: رکود اقتصادی، بحران مالی در عرصه بین المللی، کاهش قیمت و تغییرات عرضه و تقاضا جستجو کرد. براساس پژوهش صورت گرفته از سوی گروه بین المللی مطالعات مس در لیسبون پرتغال صورت گرفته است؛ بحران مالی بین المللی و کاهش اعتبارات مالی باعث کاهش تقاضای جهانی برای فلز سرخ و متعاقب آن کاهش مصرف این فلز در سطح جهان شده است.

در طول چهار سال نخست دهه حاضر، قیمت جهانی مس در سطح ۱۶۸۲ دلار در تن ثابت بود. در سال ۲۰۰۴-۲۰۰۵ قیمت تا ۳ هزار دلار در هر تن افزایش یافت اما در اواسط سال ۲۰۰۷ اتفاق بسیار عجیبی افتاد و قیمت هر تن مس به ۷ هزار دلار رسید! اگرچه آشفتگی در بازارهای مالی جهانی در سال ۲۰۰۷ آغاز شد اما وضعیت مالی جهان و شرایط عمومی اقتصاد بین المللی در تابستان ۲۰۰۸ بهم ریخت. در خلال سال ۲۰۰۷ و نیمه اول سال ۲۰۰۸ میانگین قیمت جهانی مس بسیار بالا رفت و به ترتیب به ۷۱۲۶ دلار و ۸۱۱۹ دلار در هر تن رسید. به این ترتیب قیمت این فلز در مقایسه با ۵ سال نخست دهه جاری تا ۳ برابر افزایش نشان داد. این نوع افزایش قیمت برای فلز مس تنها در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی سابقه داشت که البته در آن دوره نیز تنها تا مرز ۶۷۴۴ دلار در تن ارتقاء یافته بود.

در نمودار شماره (۱) میانگین بهای مس بر مبنای سری های زمانی قیمت از سال ۱۹۰۰ تا سال ۲۰۰۰ نشان داده شده است. همانگونه که در این نمودار نیز دیده می شود پایین ترین قیمت مربوط به سال ۱۹۳۴ و بیشترین قیمت نیز مربوط به سال ۱۹۶۷ است. البته این رکورد قیمت در نیمه اول سال ۲۰۰۸ شکسته شد و بهای هر تن مس به ۸۱۱۹ دلار نیز رسید! افزایش قیمت مس در سال های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ به دلیل کاهش میزان موجودی و ذخایر انبارهای بین المللی بود که از اواسط سال ۲۰۰۲ شروع ب کاهش کرده بود. به عبارت دیگر

COPPER

با کاهش عرضه؛ تقاضا و قیمت این فلز نیز به یکباره افزایش یافت. در سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸، میزان موجودی ذخایر مس در انبارهای جهانی کم اعلام شد و تقاضای سنگین برای مس از سوی کشور چین باعث افزایش مصرف آن گردید. در همین حال عرضه مس نیز بنا به دلایلی از قبیل مشکلات تولید، کاهش میزان سنگ معدن و کاهش تجهیزات و نیروی کار دچار نقصان شد.

با افزایش قیمت ها؛ میزان فعالیت در بسیاری از بورس های کالایی جهان افزایش چشمگیری یافت و به این ترتیب قیمت جهانی بسیاری از کالاها از جمله نفت، مواد معدنی و محصولات کشاورزی افزایش بی سابقه پیدا کرد. البته نباید فراموش کرد که در کنار زبان های افزایش قیمت محصولات و کالاهای اساسی؛ منافعی نیز حاصل شد که مهم ترین موارد آن عبارتند از: افزایش سود دهی شرکت ها، افزایش ظرفیت تولید صنایع، روزآمدسازی و تجهیز کارخانه ها و صنایع

تولیدی و سرمایه گذاری در پروژه های جدید. در پی افزایش قیمت مس در LME و رسیدن نرخ آن به قیمت ۸۹۸۵ دلار در تن در روز سوم ژوئیه؛ کاهش شدیدی در نیمه دوم سال گذشته اتفاق افتاد و قیمت هر تن مس در کمال تعجب و ناباوری فعالان بازار در تاریخ ۲۴ دسامبر ۲۰۰۸ به ۲۷۷۰ دلار سقوط کرد. این کاهش قیمت از سال ۲۰۰۴ به این سو سابقه نداشته است و امری بسیار نادر پنداشته می شود. اگر چه عرضه مس به دلیل مسایل کارگری و کاهش مصرف رو به کاهش نهاداما موجودی انبارها تقویت گردید و مقادیر معتناهایی از فلز مس در سطح جهان انباشته شد. در ماه ژانویه ۲۰۰۹ تغییرات مثبت

اما ناچیزی در قیمت مس بوجود آمد و قیمت این فلز به ۳۲۲۰ دلار در تن رسید که نسبت به نرخ ماه دسامبر ۲۰۰۸ در حدود ۴۵۰ دلار افزایش نشان داد. به طور کلی می توان چنین استنباط کرد که میانگین قیمت هر تن مس در LME طی سال ۲۰۰۸ بالغ بر ۶۹۵۲ دلار بوده است.

صنعت مس به ویژه در بخش معدن نسبت به بحران مالی جهان واکنش های متفاوتی نشان داده است و کاهش قیمت و تولید این محصول نیز از جمله مهم ترین آثار بحران بر این صنعت

کاهش هزینه های سرمایه ای و افزایش سود تولیدکنندگان ارایه کرده است. یکی از این اقدامات به تعلیق پروژه های جدید در صنعت مس بود. کارشناسان معتقدند که آثار این تعلیق بعد از سال ۲۰۱۰ در بازارهای جهانی مس مشاهده خواهد شد. شایان ذکر است که از آغاز بحران تاکنون، بیشتر کاهش تولید مس توسط تولیدکنندگان عمده آن صورت گرفته است و بنابراین شرکت های کوچک تولیدکننده مس برای تولید و توسعه فعالیت های خود با مشکلات جدی تری مواجه خواهند بود. به این ترتیب باید انتظار داشت علاوه

بر کاهش شدید تولید توسط تولیدکنندگان بزرگ، تولید مس توسط تولیدکنندگان کوچک نیز در ماه های باقی مانده از سال ۲۰۰۹ کاهش بیشتری یابد. به عنوان مثال از سال ۲۰۰۴ که قیمت مس شروع به افزایش یافت؛ تولید مس توسط تولیدکنندگان کوچک ۵۴ درصد افزایش یافت اما با آغاز بحران و کاهش شدید قیمت ها، تولیدکنندگان کوچک

میزان تولید خود را کاهش دادند و طبق برآورد کارشناسان، میزان تولید در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ می تواند از مقادیر قبلی به مراتب پایین تر باشد. البته توجه به این نکته نیز بسیار مهم است که علاوه بر کاهش توسعه پروژه های صنعتی در بخش مس، مخارج و هزینه های اکتشاف نیز کاهش یافته است و این مساله می تواند در بلند مدت تولید و عرضه مس را متاثر سازد.

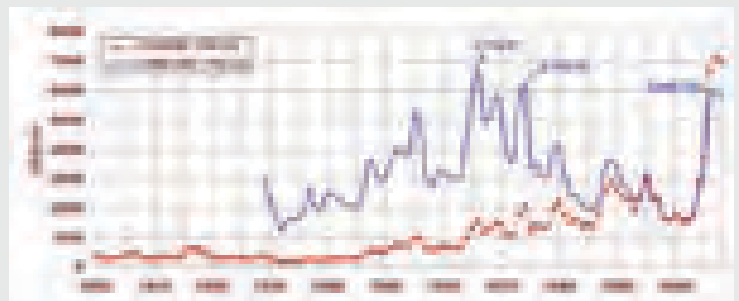
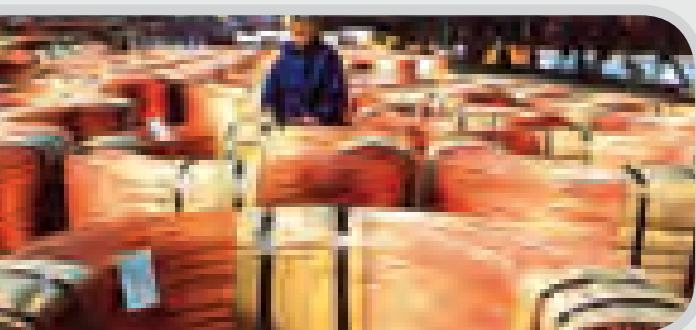
علاوه بر کاهش تولید که باهدف کاهش هزینه ها صورت می گیرد؛ برخی از تولیدکنندگان و مراکز تصفیه مس نیز مجبور به کاهش تولید شده اند چون در شرایط رکود اقتصادی تقاضای جهانی برای مس نیز کاهش یافته است. از طرف دیگر

علاوه بر کاهش توسعه پروژه های صنعتی در بخش مس، مخارج و هزینه های اکتشاف نیز کاهش یافته است و این مساله می تواند در بلندمدت تولید و عرضه مس را متاثر سازد

محسوب می شوند. بسیاری از کشورها، دولت ها و اقتصادهای بزرگ برای نجات اقتصاد خود بسته های حمایتی ارایه کرده اند که تزریق نقدینگی به کالبد شرکت های در حال ورشکستگی از جمله مهم ترین اقدامات بعمل آمده در این زمینه است. این اقدامات به نوبه خود تاثیر بسزایی در موازنه بین عرضه و تقاضای مس دارند، با اینحال هنوز توازن واقعی بین عرضه و تقاضا و قیمت جهانی مس برقرار نشده است.

عرضه

در چند ماه گذشته صنعت مس راهکارهای زیادی را برای کاهش هزینه های تولید،

نمودار ۱. میانگین بهای مس بر مبنای سری های زمانی قیمت از سال ۱۹۰۰ تا سال ۲۰۰۰

کاهش قیمت مس و نوسانات بازار اسید سولفوریک باعث شده است تا بازار قراضه نیز کساد شود. همچنین معدن اسکاندپدا به عنوان بزرگ ترین معدن مس جهان نیز با مشکل درجه بندی سنگ معدن مواجه است و همین عامل تاثیر زیادی روی عرضه جهانی مس داشته است.

تقاضا

برهم ریختگی نماگرهای اقتصادی جهان در وضعیت بحران، نشانگر کاهش مصرف مس در سطح جهان است. اگرچه بر مبنای پیش بینی های قبلی میزان مصرف مس در اقتصاد عظیم چین از یک روند نزولی برخوردار بود، لیکن طبق بررسی های جدید مصرف مس در این کشور به رغم وجود بحران اقتصادی در سطح بین المللی با رشد ۲/۹ درصدی در سال ۲۰۰۹ همراه بوده است. از سوی دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا، ژاپن و ایالات متحده آمریکا نیز مهم ترین مصرف کنندگان مس جهان محسوب می شوند. کاهش قدرت خرید مصرف کنندگان و تضعیف دو بخش مهم مسکن و خودرو سازی در اقتصاد جهانی باعث شده است تا تقاضا و مصرف مس نیز در کشورهای یادشده به میزان شدید کاهش یابد. طبق برآورد کارشناسان گروه بین المللی مطالعات مس، میزان مصرف مس در ۱۵ کشور عضو اتحادیه اروپا، ژاپن و ایالات متحده آمریکا در سالهای ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ همچنان پایین باقی خواهد ماند.

در مورد کشور چین نکته جالبی وجود دارد و آن اینکه، قبل از شروع بحران جهانی، قیمت مس در بورس فلزات لندن (LME) با قیمت های بورس آتی شانگهای (SHFE) تفاوت زیادی داشت. به این دلیل وارد کنندگان چینی ترجیح می دادند مس مورد نیاز خود را از بورس آتی شانگهای تهیه کنند. همچنین در همین شرایط انبارهای مس در چین با استفاده از قیمت پایین این محصول

پر شد و ذخایر عظیمی از این فلز انباشته گردید. همچنین عدم وجود قراضه مس به دلیل قیمت پایین مس؛ باعث خواهد شد تا میزان مصرف کاتد نیز در کشور چین افزایش قابل توجهی داشته باشد. گفتنی است که میزان واردات قراضه مس توسط

چین در اواخر سال ۲۰۰۸

نسبت به اوایل آن ۲۴

درصد کاهش نشان

داد و رکود جاری در

کشورهایی که از

چین مس وارد می

کنند آثار مخربی

بر جای گذاشته

است؛ بطوری که

واردات و مصرف

مس این کشورها

تحت الشعاع بحران

قرار گرفته است و

چین در عمل بخش

مهمی از بازار صادراتی

خود را از دست داده است.

همچنین مصرف مس در

کشورهایی چون کره جنوبی،

روسیه و تایوان نیز که از مهم ترین

مصرف کنندگان فلز سرخ محسوب

می شوند کاهش چشمگیری داشته

است.

شکی نیست که آثار بحران اقتصادی در ماه

های باقی مانده سال ۲۰۰۹ و نیز سال ۲۰۱۰

باعث کاهش تقاضا و مصرف فلزات بویژه مس

خواهد شد.

نتیجه گیری

مطالعه اوضاع بازار جهانی مس و نگاهی به آمار و ارقام مرتبط با

عرضه و تقاضا برای این فلز مهم نشان می دهد که:

۱- دست اندر کاران و کارشناسان صنعت مس علاوه بر عرضه باید

به موضوع تاثیر بحران مالی بر تقاضا و مصرف نیز توجه کافی و کامل

داشته باشند.

۲- با ایجاد تعادل و موازنه بین عرضه و تقاضا (تولید و مصرف مس)

تاثیر منفی بحران بر بازار جهانی این فلز کمتر خواهد شد.

۳- در صورتی که بهبود قابل توجهی در اوضاع اقتصاد جهانی و شرایط

اعطای اعتبارات مالی پیش نیاید؛ بنظر می رسد رکاهش و تاخیر بیشتری

در عرضه جهانی مس روی دهد.

۴- وخامت هر چه بیشتر اوضاع اقتصادی باعث عمیق تر شدن فاصله بین

عرضه و تقاضا و نیز کاهش شدید عرضه مس در بازارهای جهانی خواهد

شد.

۵- ادامه بحران اقتصادی علاوه بر کاهش عرضه موجب بروز بحران کار و

بیکاری کارگران صنعت مس خواهد شد.